

MENINGER

tk.no/meninger

Sjefredaktør:

Ole Knut Alnæs

Nyhetsredaktør:

Lise Kristin Valgermo

Norges rolle i verden

Itø år framover vil Norge ha sete i FNs sikkerhetsråd. Det dreier seg om verdens mektigste møtetropp hvor Norge ikke har vært representert siden 2002. Norge, Irland og Canada kjempet i fjor sommer om de to «ledige» plassene i Sikkerhetsrådet. Norge og Irland gikk seirende ut.

Norge har en stolt tradisjon i FN-sammenheng. Landet vårt ble med fra starten, og nordmannen Trygve Lie var verdensorganisasjonens første generalsekretær. Et bredt flertall på Stortinget stilte seg bak regjeringens ønske om å få et norsk sete i FNs sikkerhetsråd. Frp vendte tomme lened. «Norge bør bruke ressursene på oppgaver som gagnar vårt eget land og ikke framstå som verdens frelsen», skrev stortingsrepresentant Christian Tybring-Gjedde (Frp) på Facebook.

Det er selvsagt pluss og minuser ved å være representert i FNs topporgan. Norge får økt innflytelse i verden, men landet vårt risikerer også å bli bundet til masten i problemstillinger av den ubehagelige sorten. På den annen side får Norge mulighet til å være med på å viktige avgjørelser som angår krig, fred og ulike konflikter på kloden vår. Men lille Norge kan fort komme i skvis i saker der stormaktene står på hver side. De faste medlemmene av FNs sikkerhetsråd har mulighet til å nedlegge veto. Da spiller det ingen rolle hva Norge mener.

Erna Solbergs regjering lover å fokusere spesielt på fire temaer i Sikkerhetsrådet: Norge skal bygge videre på erfaringen og nettverket som er opparbeidet gjennom norsk fredsdiplomati. Norge skal bidra til å sikre kvinners deltagelse i fredsprosjekter. Utenriksminister Ine Eriksen Sørreide (H) har forhåpelig framhevet at klimarelaterte sikkerhetstrusler må drøftes. Det blir ingen enkel oppgave, for her møter Norge motkrefter.

Videre vill Norge arbeide for å beskytte sivile bedre når krig og konflikter truer. Generalsekretær Jan Egeland i Flykninghjelpen ber Norge bruke setet i Sikkerhetsrådet til å sikre at det får konsekvenser når parter i en konflikt angriper sivile eller hindrer dem i å få tilgang til livreddende hjelp. Sikkerhetsrådet har vært handlingslammet i vår tids verste kriger i Syria og Jemen. Det er konstruktivt at Flykninghjelpen kikker regjeringen i kortene. Vi trenger slike vaktblikker.

Et lite land som Norge har mye å tjene på gode internasjonale spilleregler. De store og mektige landene klarer alltså å brøyte seg fram, mens små land har mest å tape på at internasjonale organer som WHO og FN blir svekket. I situasjoner der stormaktene braker sammen, vil det selvsagt være behagelig for Norge å sitte stille i båten. Men det vil være feigt å innta en slik defensiv posisjon. Derfor bør Norge ved jevne mellomrom ha sete i FNs sikkerhetsråd.

«Et lite land som Norge har mye å tjene på gode internasjonale spilleregler»

Jordvernet må styrkast

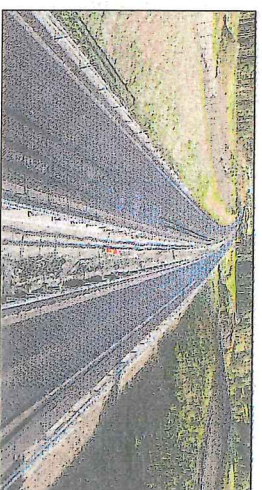
NÅR **JORDVERNET** taper skuldast det oftest eit for dårleg juridisk vern. Eller at eksisterande praksis ikkje tek omsyn til dagens lovheimlar, som skal verne nedbygging av dyrka og dyrkbar jord.

Denne problemstillinga vart diskutert på årsmøtet i Jordvern Møre og Romsdal. Der vart det vedteke å gje ein uttale som støttar Jordvern Norge si bekymring for manglande juridisk heimel for jordvernet.

Før var det jordlova som tok vare på dyrkajorda og slo fast at den skulle vera levebrød for dei som dreiv jordbruk: «Dyrka jord må ikkje brukast til formål som ikkje tek sikte på jordbruksproduksjon. Dyrkbar jord må ikkje disponerast slik at ho ikkje vert eigna til jordbruksproduksjon i framtid», står det i jordlova. Om det hadde vore slik i praksis så hadde det ikkje vore naudsynt med styrking av jordvernet.

NEDBYGGINGA AV dyrka jord skaut fart då smarte konsulentar og utbyggarar nytta plan- og bygningslova til å lage reguleringsplanar der det med hjelp av kommunale vedtak vart lovleg å bygge ned dyrkajord, så snart reguleringsplana var vedteken. Dette har også ført til at det i aukande grad blir inngått opsjonsavtaler mellom grunneigar og utbyggar, med påfølgjande press på lokalpolitikarar i samband med handsaming av framlegg til kommune- og reguleringsplanar.

Det har i praksis skjedd ei endring i rekkefølge i saksgangen slik at jordlova, som var

den første og viktigaste lovinnstans i alle jordsaker, no er blitt sidestilt med andre lover, med plan- og bygningslova som overordna lovverk. Dette har ført til at det meste av nedbygginga av majord i dag går føre seg med heimel i plan- og bygningslova.

STATENS VEGVESEN (SVV) er ein annan stor nedbygger av dyrka jord. SVV har laga si eiga handbok og bygger vegar med heimel i veglova. Når dei i tillegg får kommunane til å vedta SVV sine egne reguleringsplanar, har dei skaffa seg heimel til å legge vegen utan å ta omsyn til dyrkajorda. Det vart også gjort når det skulle planleggast ny veg til det nye sjukehuset på Hjelset, som enno ikkje er bygd.

Nyvegen er sikkert etter den nye handboka, men når den nye vegen krev over 300 dekar dyrkajord for at den skal fylle krav til kurvatur og innpåkøyingslommer, er det ikkje nokon form for jordvern i vegplana. Statens vegvesen har ein lang veg å gå for å ta betre omsyn til jordvern.

BEGREPET **JORDVERN** er ikkje er nemnt i jordlova. Det trengst difor ein gjennomgang og revisjon av jordlova og plan- og bygningslova, slik at det blir gitt ein tydelegare heimel for framtidig vern av dyrka og dyrkbar jord. Revisjonen av jordlova må også sjå på om forbodet mot dyrking av myr er tufta på feil premissar. Rekkefølgetravet må endrast

PÅ TRYKK

Si din mening, men fått deg i korthet. Tidens Krav forbeholder seg retten til å redigere og korte ned leserbrev. Anonyme angrep på identifiserbare personer eller virksomheter tillates ikke.

Send inn leserbrev på

tk.no/meninger

eller på e-post: debatt@tk.no

tk.no

BETRE VERN: Statens vegvesen er ein stor nedbygger av dyrka jord. Skriv Kolbjørn Gaustad og Arle Frantzen. ILL.FOTO: PAUL KLEIVEN, NTB

slik at alle frådelingssaker av dyrka og dyrkbar jord først får ei behandling etter jordlova. Vert svaret at det vert nei til frådeling vert det heller ikkje noko reguleringsplan og då er majorda verna slik den skal. Også gjennom plan- og bygningslova må det takast meir miljø- og samfunnsansvar og i større grad opnast for å ta vare på dyrka og dyrkbar jord for framtidige generasjonar, slik at det i større grad blir ei harmonisering mellom jordlova og plan- og bygningslova.

GRUNNLOVSVERN: Det er og røyster som hevdar seg for at jordvernet er så viktig at det må få vårt høgste juridiske rettsvern også i grunnlova. Dette er frå eit jordvernomsyn sterkt ønskeleig. Det er ein prosess som tek så lang tid at Jordvern Norge får god til å komme med framlegg til ein ordlyd, som seier korleis dyrkajorda skal bergast til matproduksjon for komande slekter.

Heldigvis kan det sjå ut til at det kan vera ein nedgang i omfanget av omdisponert majord. Men når vi ser omfanget av nye utbyggingssjanser som det er ønske om, er det ingen grunn til å vera mindre på vakt i hve til framtidig utbygging. Jordvernmålet må difor sikfepast inn, samstundes som jordvernet blir styrkt juridisk.

Jordvern Møre og Romsdal: Kolbjørn Gaustad, leiar - Arle Frantzen, styremedlem/sekretær

Brev til Surnadal kommune

VANN AVLØP (og søppel). Kapital inn dere regner på? Ut fra normer innhentet fra nett forbruker jeg mellom 40-60 kbm3 pr år. Dere belastet meg som enslig for ca 8000 pr år.

Innstalasjon av vannmåler koster meg ca 2000-3000 kroner. 375,- i leie + forbruk til ca 800 kroner. Hvem lurer dere?

Ikke en kode på dunken min for levert søppel? Som enslig leverer jeg mindre enn en barnfamilie på fem. Fortruenser betaler, har jeg lært. TERJE SCHEI